

Expunere de motive

Prezenta inițiativă legislativă urmărește protejarea efectivă a dreptului constituțional al persoanei de a dispune liber de bunurile proprii, garantat prin art. 44 din Constituția României, și restabilirea proporționalității între obligațiile instituțiilor de credit și drepturile fundamentale ale clienților.

Conform art. 1 alin. (3) din Constituție, România este un stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor reprezintă valori supreme. În acest context, intervențiile statului sau ale instituțiilor financiare asupra proprietății private trebuie să respecte principiile legalității, necesității și proporționalității prevăzute de art. 53 din Constituție.

Punctăm faptul că în aplicarea Legii nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, băncile sunt obligate să actualizeze periodic datele clienților. Cu toate acestea, s-a constatat în practică o aplicare excesivă a acestor dispoziții, în sensul că unele instituții de credit blochează integral conturile clienților, fără o notificare clară, fără termen rezonabil, fără o motivare serioasă și fără garanții minime privind accesul la fondurile proprii.

Astfel de practici constituie ingerințe nejustificate în dreptul de proprietate, contrare atât art. 44 și art. 135 alin. (2) lit. f) din Constituție, cât și art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care garantează dreptul oricărei persoane de a se bucura de posesia bunurilor sale. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat constant, în cauzele *Beyeler vs. Italia*, *Sporrong și Lönnroth vs. Suedia*, *James vs. Regatul Unit* și *Iatridis vs. Grecia*, că orice restrângere a dreptului de proprietate trebuie să fie proporțională și să urmărească un scop legitim.

Mai mult, art. 17 și art. 52 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene prevăd că dreptul de proprietate trebuie respectat, iar orice limitare a exercițiului său trebuie să fie necesară și proporțională scopului urmărit. Blocarea integrală a conturilor bancare pentru simple neconformități administrative nu respectă aceste cerințe și echivalează cu o sancțiune aplicată fără temei penal sau judiciar.

Au fost întâlnite în practică numeroase situații în care cetățeni români aflați temporar în străinătate, în concediu, la studii sau la muncă, s-au trezit cu conturile blocate pe motivul neactualizării datelor personale, nemaiputând astfel să

ROMANIA

acceseze resursele bănești proprii. Acești cetățeni nu au putut achita costurile pentru hrană, cazare sau transport, fiind expuși unor situații de vulnerabilitate și umilință. Culmea, fondurile bănești blocate abuziv proveneau din salarii sau pensii, așadar nu exista nicio suspiciune rezonabilă de comitere a vreunei fapte de competența DIICOT. Astfel de cazuri evidențiază nevoia urgentă de a proteja minimul fiscal vital al cetățenilor și de a împiedica aplicarea unor măsuri disproporționate sub pretextul conformării administrative.

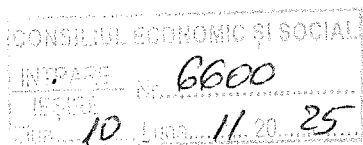
Prin prezenta lege se instituie obligația ca, în caz de blocare totală a conturilor, Instituția bancară să sesizeze în termen de 24 de ore DIICOT, pentru verificarea existenței unor suspiciuni temeinice de natură penală. În lipsa unei asemenea sesizări, măsura blocării conturilor este nulă de drept, întrucât nu are fundament legal legitim și încalcă principiile statului de drept, prevăzute de art. 1 alin. (5) din Constituție. În acest mod, banca va avea responsabilitatea clară de a verifica fiecare caz în parte, înainte de a lua o măsură punitivă dictată de un automatism care conduce la încălcarea unui drept fundamental. Nu avem nimic împotriva sesizării DIICOT dacă există suspiciuni de natură penală, ba chiar introducem obligația băncii de a face imediat o asemenea sesizare la organele competente, eludarea acestei obligații conducând la sancțiuni contravenționale și la nulitatea blocării conturilor.

Proiectul prevede totodată garanția accesului la o sumă minimă echivalentă cu salariul minim net pe economie, asigurând protecția minimului fiscal vital, conform principiului echității sociale și obligației statului, consacrate de art. 135 alin. (2) lit. f) din Constituție, de a crea condițiile necesare pentru asigurarea calității vieții.

Prezenta inițiativă este, așadar, o adaptare necesară a legislației naționale la standardele constituționale și europene privind proporționalitatea, protecția proprietății și respectarea drepturilor fundamentale ale cetățenilor. Ea urmărește restabilirea echilibrului între interesele legitime ale sistemului bancar și drepturile patrimoniale garantate de Constituție persoanelor fizice, prevenindu-se transformarea unor măsuri administrative în abuzuri asupra proprietății private și demnității umane.

Inițiator :

Deputat AUR Georgel Badiu

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

LEGE

pentru protejarea accesului la fondurile proprii și asigurarea proporționalității măsurilor de suspendare a conturilor bancare

Parlamentul României adoptă prezenta lege:

Articol unic

Legea nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 589 din 18 iulie 2019, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

După articolul 11 se introduce un nou articol, articolul 11¹, cu următorul cuprins:

Art. 11¹ :

(1) Instituțiile de credit și cele financiare pot suspenda temporar derularea operațiunilor unui client pentru neactualizarea datelor de identificare, numai după notificarea scrisă prealabilă a acestuia, transmisă prin cel puțin două mijloace distincte de comunicare (poștă, e-mail, SMS, notificare în aplicație).

(2) Notificarea trebuie să includă termenul de conformare, care nu poate fi mai mic de 30 de zile de la data comunicării, precum și informații clare privind documentele necesare și procedura de actualizare.

(3) Pe durata suspendării, instituția de credit este obligată să asigure accesul lunar al clientului la o sumă minimă necesară traiului zilnic echivalentă cu salariul minim net pe economie, din fondurile proprii existente în cont, începând cu prima zi a aplicării blocării contului.

(4) Blocarea totală a conturilor și interzicerea oricărui acces la fondurile proprii pot fi dispuse numai în baza unor indicii temeinice de săvârșire a unor infracțiuni prevăzute de Legea nr. 129/2019 sau de alte acte normative privind spălarea banilor și finanțarea terorismului.

(5) În acest caz, instituția de credit are obligația de a sesiza de îndată, dar nu mai târziu de 24 de ore, Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism (DIICOT), comunicând toate datele și documentele care au determinat măsura blocării.

(6) Blocarea totală a conturilor fără sesizarea DIICOT în termenul prevăzut la alin. (5) este nulă de drept, iar instituția de credit răspunde contravențional și civil pentru prejudiciile cauzate clientului.

(7) Nerespectarea obligațiilor prevăzute la alin. (1)–(6) constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 50.000 lei la 500.000 lei, aplicată de Banca Națională a României.

Președintele Camerei Deputaților,

Președintele Senatului,